

Edita Palskė

FINANSINIS SAUGUMAS: KAIP PASIRUOŠTI NENUMATYTIEMS ATVEJAMS?

ĮVADINIS ŽODIS

Kartais gyvenime įvyksta dalykų, kurių neplanavome. O neplanuoti įvykiai pareikalauja papildomų išlaidų: sezono neatlaikę batai, sugedusi skalbimo mašina, neplanuoto remonto reikalaujantis automobilis, suskaudęs dantis, sudužę akiniai ar pamestas telefonas. Retas žmogus gali neplanuotas išlaidas dengti iš atlyginimo.

Lietuvos realybė liūdna – kas penktas gyventojas, netekęs pajamų, neišgyventų nė mėnesio iš savo turimų santaupų (taigi, santaupų jie neturi). Maždaug trečdalis galėtų išgyventi 1–2 mėnesius. Tokią statistiką skelbia Delfi, remdamasis 2020 metų sausio mėnesio „Spinter tyrimai“ atlikto tyrimo rezultatais. Vadinasi, žmonės Lietuvoje gyvena nuo atlyginimo iki atlyginimo ir santaupų neturi arba turimos santaupos yra labai mažos. Tokia situacija kuria finansinį nesaugumą, o kiekvienas neplanuotas pirkinys kelia didelį galvos skausmą.

Ką daryti, kad situacijos, kai neplanuotai prireikia kelių šimtų ar kelių tūkstančių eurų, netaptų gyvenimo iššūkiu? Viena aišku: tokių situacijų gyvenime buvo, yra ir bus. Nuo jų nepabėgsiu nei aš, nei jūs. Tad belieka joms tinkamai pasiruošti. O tinkamai pasiruošiamo, kai susikuriame finansinį rezervą – finansinę saugumo pagalvę.

Šioje elektroninėje knygutėje būtent ir aprašysiu klausimus, susijusius su finansine saugumo pagalve: kam ji reikalinga, kokio dydžio finansinės saugumo pagalvės reikia, kaip ją sukaupti ir kaip ją valdyti.

KAS YRA FINANSINĖ SAUGUMO PAGALVĖ IR KODĖL JI REIKALINGA?

Finansinė saugumo pagalvė yra sukaupta pinigų suma, kurios paskirtis – gelbėti jus tada, kai nelieka pajamų arba prireikia daugiau pinigų nei galite skirti iš užmokesčio (nepriklausomai nuo to, ar užmokestis gaunamas pagal darbo sutartį ar kitas veiklos formas).

Galima išgirsti ir kitokių finansinės saugumo pagalvės pavadinimų:

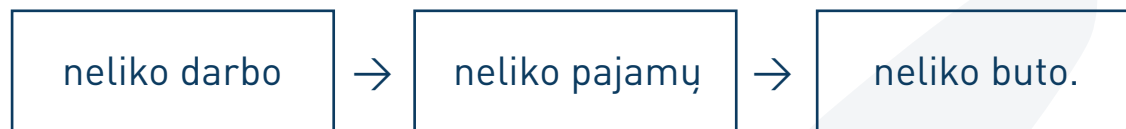
- „pinigai juodai dienai“;
- „VDŽ fondas (vienas Dievas žino kas)“;
- „fondas eikite visi velniop“.

Nesvarbu, kaip pavadinsite šiuos pinigus. Ši pinigų suma yra kritiškai svarbi jūsų finansiniam saugumui.

NETURITE FINANSINĖS SAUGUMO PAGALVĖS – ESATE LABAI LENGVAI FINANSIŠKAI PAŽEIDŽIAMAS.

Toli ieškoti nereikia. Jeigu jums dabar virš 30 metų, jūs puikiai prisimenate 2008 metų krizę, kai daug žmonių prarado darbus, verslus. Prarado butus, kuriuos pirko su paskola. Formulė paprasta:

Nes jokių finansinių rezervų šeima neturėjo. 2020 metais stebėjome COVID-19 sukeltą suirutę. Daug žmonių neteko darbo ir susidūrė su finansiniais sunkumais: kaip pasirūpinti savo ar šeimos poreikiais, kai pajamų kranelis užsuktas, o banko sąskaita tuščia.

Finansinėje saugumo pagalvėje esantys pinigai leis jums išsisukti iš sudėtingų situacijų nesiskolinant ir neliečiant to kapitalo, kuris skirtas turtingesnei finansinei ateičiai.

Tai pinigai, kurie jums duos laiko susivokti situacijoje ir rasti tinkamus sprendimus. Kai gyvenime įvyksta nenumatytos nemalonios situacijos, o banko sąskaitoje švilpauja vėjai, žmonės emociškai palūžta, pradeda panikuoti ir priima sprendimus, kurie nebūtinai yra patys naudingiausi jiems. O labiausiai nenaudingi sprendimai yra keli:

- imti greitąjį kreditą;
- skolintis iš kredito kortelės;
- nutraukti savo turimas periodinio investavimo sutartis (o jei tuo metu ekonominė krizė, vadinasi, fiksuojamas nuostolis);
- pusvelčiui išparduoti vertingus daiktus arba sukauptą turtą, kuris galėtų tapti pajamų šaltiniu senatvėje.

JEIGU NORITE IŠVENGTI PAMINĖTŲ SCENARIJŲ –
FINANSINĖ SAUGUMO PAGALVĖ PRIVALOMA.

SITUACIJOS, KADA GALI PRIREIKTI FINANSINĖS SAUGUMO PAGALVĖS

Finansinė saugumo pagalvė gali jums pasitarnauti įvairiose gyvenimo situacijose. Tačiau, mano manymu, vienas jos didžiausių privalumų – tam tikras lengvumo jausmas, atsirandantis dėl žinojimo, kad sąskaitoje visada yra pinigų. Tai leidžia gyvenime jaustis ramiau, užtikrinčiau. Taip jūs galite priimti drąsesnius sprendimus tiek darbinuose, tiek finansiniuose klausimuose.

Pateiksiu keletą konkrečių pavyzdžių, kada jums gali pasitarnauti finansinė saugumo pagalvė:

DARBO, SAVARANKIŠKOS VEIKLOS NETEKIMAS.

Jums reikės laiko, kol rasite naują darbą ar naujų klientų ir kol vėl pradėsite gauti naujas pajamas.

Darbo ar savarankiškos veiklos netekti galima dėl įvairių aplinkybių, kurios nepriklauso nuo jūsų: darbdavys bankrutuoja, rinkoje dingsta poreikis jūsų paslaugoms, atsiranda stipresnis ir / arba pigesnes paslaugas siūlantis konkurentas, jūsų vietą užima jaunesnis, perspektyvesnis darbuotojas, jūsų įgūdžiai tampa nereikalingi.

Aplinkybių gali būti daug ir įvairių. Veikla, kuria dabar užsiimate, ar darbas, kurį dabar dirbate, nėra savaime suprantama duotybė, kuri jums suteikta visam likusiam gyvenimui.

NELAIMINGAS ATSTITIKIMAS, KURIS APRIBOS JŪSŲ GALIMYBES DIRBTI (pvz., trauma, neįgalumas)

Jei neturite tokiems atvejams skirto draudimo, jūsų išsigelbėjimas – sukaupta finansinė saugumo pagalvė.

Jums reikės laiko, kol pasveiksite. O jei trauma bus tokia, nuo kurios pasveikti neįmanoma – gali būti, kad dėl to nebegalėsite dirbti, ką dirbote.

Tokiu atveju jums reikės laiko, kol sugalvosite, kokia kita veikla galite užsiimti. Prireiks laiko susirinkti naujų žinių ir įgyti naujų įgūdžių.

O kur dar papildomos išlaidos gydymui, rehabilitacijai. Valstybės skiriamos išmokos toli gražu neužteks įprastam gyvenimo būdui palaikyti. Traumų, neįgalumo atvejais gelbsti tinkamai sudaryti draudimai. Tačiau jei draudimo neturite ir nenorite turėti, pasirūpinkite bent jau finansiniu saugumo rezervu.

KITOS NEPLANUOTOS MEDICININĖS IŠLAIDOS JUMS ARBA JŪSŲ ŠEIMOS NARIAMS.

Tai gal būti patys elementariausi dalykai, apie kuriuos dažnai nepagalvojame. Pvz., dantų gydymas.

Kol žmonės neturi pinigų, dantų gydymą nukelia kiek galima toliau. Bet kai prasideda skausmai, išeities nebėra – tenka keliauti pas stomatologą.

Netikėtai ilgiau užsitęsusi liga, kai tenka gulėti ligoninėje savaitę ar kelias. Poreikis operacijai ar reabilitacijai išlaidas gali stipriai padidinti.

Visi žinome, kad nemokamas gydymas Lietuvoje iš tikrųjų kainuoja gana brangiai. Ypač jei norite paslaugą gauti greičiau ir geresnės kokybės.

NORISI PAUZĖS GYVENIME.

Kartais taip nutinka, kad žmonės pervargsta. Daug žmonių dirba ne itin mėgstamus darbus. Tenka dirbti 8 ar 10 val. per dieną, rūpintis šeima, namais, buitimi. Ir kai sukanka 35, 40 ar 45-eri metai, ateina momentas, kai suprantate, jog norite gyvenime pauzės. Atsiranda noras suprasti, susivokti, kur esate, ką veikiate ir ką toliau norite su savo gyvenimu daryti.

Jei turite finansinę saugumo pagalbę, jūs galite sau padovanoti gyvenimo pauzę – laiką, kai galėsite sustoti ir apsvarstyti savo tolimesnį gyvenimo kelią. Jei dabar tokių minčių neturite, tai nereiškia, kad tokių minčių neturėsite po 3, po 5 ar po 10 metų.

Turėdami finansinę saugumo pagalbę jūs esate ramūs, kad bet kada, kai reikės atokvėpio, galėsite išlipti iš darbų traukinio ir ramiai pastoviniuoti.

Tai tik keli scenarijai, kada jums gali prireikti
finansinēs saugumo pagalvēs.

Gyvenimas nenuspējamas. Kur kas lengviau bus
išgyventi gyvenimo jums pateikiamus iššūkius,
jei būsite tam finansiškai pasiruošę.

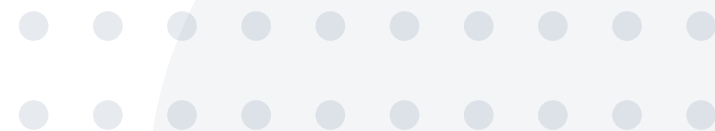
KOKIO DYDŽIO FINANSINĖ SAUGUMO PAGALVĖ REIKALINGA?

Finansinės saugumo pagalvės dydį
apsprendžia keli dalykai:

1. MĖNESIO IŠLAIDOS, SKIRTOS JŪSŲ ASMENINIAMS / ŠEIMOS POREIKIAMS PATENKINTI.

Tai turėtų būti pagrindinės išlaidos. Juk, jei neteksite pajamų, kažin ar norėsite leisti pinigus pramogoms. Tad čia būtina įtraukite išlaidas maistui, būstui, finansiniams įsipareigojimams, būtiniems drabužiams, avalynei, buities ir higienos prekėms.

Vienokio rezervo reikės šeimai su vaikais, visai kitokio – žmogui, kuris gyvena vienas. Pateiksiu kelis pavyzdžius.

 PAVYZDYS

Tarkime, šeimoje auga du mokyklinio amžiaus vaikai. Šeima gyvena būste, kurį pirko su paskola. Vyras uždirba 1000 eur. Žmona – 700 eur. Bendros šeimos pajamos – 1700 eur. Būsto paskolos įmoka – 340 eur. Vyras ir žmona turi gyvybės draudimus, kuriems moka po 30 eur – iš viso 60 eur. Kasdienams pirkiniams (maistui, buities ir higienos priemonėms, telefonui) išleidžia 600 eur. Būsto mokesčiai sudaro vidutiniškai apie 100 eur. Šeimos automobilis kainuoja apie 200 eur. Vaikai lanko įvairius būrelius – dar papildomai 200 eur. Drabužiams, batams numatykime vidutiniškai po 100 eur. Laisvalaikiui, pramogoms lieka 100 eur. Vadinasi, tokios šeimos finansinė saugumo pagalmė galėtų būti apie 10 tūkstančių eurų.

Turėdama 10 tūkst. eur rezervą šeima galėtų būti rami, kad pusę metų galėtų pragyventi iš santaupų netgi labai smarkiai nekeisdama įprasto gyvenimo būdo.

Žmogus gyvena vienas nuomojamame bute. Uždirba 1000 eur. Automobilio neturi ir į darbą važinėja viešuoju transportu – tai kainuoja 26 eur. Buto nuoma su mokesčiais – 300 eur. Kasdienams pirkiniams išleidžiama 300 eur. Drabužiams, avalynei numatykime 100 eur. Vadinasi, laisvų lėšų lieka 274 eur. Šie pinigai skiriami arba pramogoms, laisvalaikiui, arba taupymui, investavimui. Saugumo pagalmėi įvertinti įtraukiamos visos išlaidos, išskyrus laisvus eurus – 726 eur.

Finansinis rezervas duotu pavyzdžiu galėtų būti apie 4500 eur.

2. DARBAS, KURĮ DIRBATE

Pagalvokite, ar darbo netekimo atveju, galėtumėte greitai rasti kitą darbą? Ar specialistų, kaip jūs, daug kam reikia? O gal rinkoje tokių specialistų, kaip jūs, poreikis mažas? O gal jūs turite plačią paletę žinių ir įgūdžių, kuriuos galite pritaikyti įvairiose pozicijose? Nuo to priklauso, kaip greitai galėsite susirasti naują darbą. Jei darbo paieška gali užtrukti, jums reikalinga didesnė finansinė saugumo pagalbė.

Nepriklausomai nuo to, kurioje srityje dirbate, įsivertinkite, ar darbo netekties atveju, kai naujo darbo paieška užtrunka, esate pasirengę laikinai dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus. Jei žemesnis atlyginimas už mažiau kvalifikacijos reikalaujantį darbą tenkina (bent laikinai), finansinės saugumo pagalbės reikės šiek tiek mažesnės.

Bet kuriuo atveju svarbu stebėti darbo rinkos pokyčius: ar poreikis jūsų pozicijai didėja, mažėja? Priklausomai nuo to, galite reguliuoti savo finansinės saugumo pagalbės dydį. Arba plėsti žinių ir įgūdžių bagažą, jei matote, kad poreikis jūsų darbo pozicijai mažėja.

Nesvarbu, kurioje srityje dirbate – įsivertinkite, ar darbo netekties atveju, kai naujo darbo paieška užtrunka, esate pasirengę laikinai dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus.

Jei žemesnis atlyginimas už mažiau kvalifikacijos reikalaujantį darbą tenkina (bent laikinai), finansinės saugumo pagalvės reikės šiek tiek mažesnės.

3. KIEK PAJAMŲ ŠALTINIŲ TURITE?

Jei gyvenate tik iš vieno pajamų šaltinio – pvz., dirbate tik samdomą darbą arba dirbate savarankiškai, tačiau tik vienoje srityje – tokiu atveju jums reikalinga didesnė finansinio saugumo pagalbė. Rekomenduojama turėti kelis pajamų šaltinius. Tada vienam šaltiniui dingus arba smarkiai sumažėjus, jūs vis tiek gausite pajamų iš kitų šaltinių.

PAVYZDYS

Tarkime, turite šeimą. Esate pagrindines pajamas šeimoje uždirbantis asmuo. Dirbate tik samdomą darbą. Vakarus ir savaitgalius skiriate šeimai, draugams, televizoriui ir pan. Tokioje situacijoje pajamų praradimas būtų jums ir šeimai labai skausmingas. Todėl reikalinga didesnė finansinė saugumo pagalbė.

Esate marketingo specialistas, dirbantis savarankiškai. Turite du didelius klientus, kurie atneša 50 proc. visų jūsų pajamų. Tačiau šalia dar turite savo interneto parduotuvę, kurioje prekiaujate telefono dėkliukais visame pasaulyje. Taip pat kartą per ketvirtį organizuojate mokamus marketingo seminarus arba kursus. Šiuo atveju, jei ir prarasite savo du didelius klientus, jūs vis tiek turėsite 50 proc. pajamų, kurias jums sugeneruoja prekyba telefonų dėkliukais ir seminarų, kursų organizavimas.

4. PAJAMŲ GAVIMO FORMA.

Jei dirbate pagal darbo sutartį, tikėtina, gaunate pastovų atlyginimą, o netekus darbo jums Užimtumo tarnyba mokės bedarbio pašalpą. Jei dirbate savarankiškai (verslo liudijimas, individuali veikla, mažoji bendrija), jūsų pajamos bus kintamos. Ir bedarbio pašalpa, veiklai sustojus, jums nepriklauso (bedarbio pašalpa mokama tik tiems asmenims, kurie moka valstybei nedarbo socialinio draudimo įmokas – tą Lietuvoje darbo darbdaviai už savo samdomus darbuotojus). Tad savarankiškai dirbantiems asmenims rekomenduojama turėti didesnę saugumo pagalbę.

SVARBU

Svarbu turėti omeny, kad Užimtumo tarnybos mokama nedarbo išmoka nebus lygi visoms gautoms pajamoms ir ši išmoka turi lubas. Lubos kiekvienais metais keičiasi. Šiuo metu maksimali nedarbo išmoka yra **58,18 proc.** šalies vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio. Tad jei gaunate didelį atlyginimą, Užimtumo tarnybos mokama išmoka toli gražu gali nepadengti visų jūsų išlaidų. Mažų pajamų atveju taip pat Užimtumo tarnyba nepadengs visų turimų išlaidų.

Rekomenduojama vidutinė finansinė saugumo pagalvė – **6 mėn. išlaidų suma**. Mažiausiai reikėtų turėti bent **3 mėnesių** finansinę saugumo pagalvę. Didžiausia rekomenduojama finansinė saugumo pagalvė – **12 mėn.**

Turėti didesnę finansinę saugumo pagalvę nėra ekonomiškai naudinga. Ir paprastai finansų konsultantai nerekomenduoja turėti didesnių pagalvių nei 12 mėn. išlaidos.

Pavyzdžiui, jei jūsų šeimos išlaidos yra **1500 eur** per mėnesį, vadinasi optimali finansinė saugumo pagalvė turėtų būti **9000 eur**. Turint **1500 eur** išlaidas minimaliai reikėtų turėti bent **4500 eur** finansinę saugumo pagalvę. Maksimali – **18000 eur**.

Jei laisvų pinigų banko sąskaitoje esate sukaukę daugiau, tuomet jau pats laikas paieškoti kitų būdų laisviems pinigams įdarbinti. Sakyčiau, kad apie pinigų įdarbinimą galite pradėti galvoti jau ir tada, kai finansinės saugumo pagalvės neturite jokios. Kuo anksčiau pradėsite rinkti informaciją, kuo anksčiau pradėsite periodiškai investuoti į savo pasirinktus instrumentus – tuo greičiau pasieksite finansinį saugumą.

KAIP SUKAUPTI FINANSINĘ SAUGUMO PAGALVĘ?

Pirmas būdas, kaip galite sukaupti finansinę saugumo pagalvę – tiesiog pradėti atsidėti dalį savo pajamų į atskirą sąskaitą.

Pasidomėkite, ar jūsų bankas apmokestina kiekvieną sąskaitą atskirai, ar vis dėlto už vieną ir tą patį mokestį galite turėti kelias sąskaitas.

Jau yra bankų, kurie, pvz., už **1 eur** mėnesio mokestį leidžia turėti kelias sąskaitas. Jei vis dėlto jūsų bankas apmokestina kiekvieną turimą sąskaitą, galite atsidaryti taupomąjį indėlį.

Tikėtina, kad šiuo metu už taupomajame indėlyje laikomas santaupas bankas jums nieko nemokės. Tačiau ši sąskaita jums nieko nekainuos ir ją galite bet kada papildyti bet kokia pinigų suma.

Turbūt jums ne kartą teko girdėti, kad pirmiausiai turėtume sumokėti sau – tai reiškia, kad bent 10 proc. savo pajamų turėtume skirti savo finansiniam saugumui ir investavimui. Jūs tikrai tą galite padaryti. Jūs galite peržiūrėti savo išlaidas ir nuspręsti, kurios iš tų išlaidų šiuo metu nėra jums būtinos.

JEI NIEKADA IKI ŠIOL NETAUPĖTE, JUMS GALI BŪTI SUNKU ATSIDĖTI IŠ KARTO 10 PROC.

Jei manote, kad tikrai niekaip nesugebėsite atsidėti 10 proc. pajamų savo finansinei saugumo pagalvei susikurti, pradėkite nuo 1 proc. Kai priprasite gyventi iš 99 proc. pajamų, tuomet pradėkite atidėti 2 proc. ir gyvenkite iš 98 proc. pajamų. Taip didinkite atsidėjimo procentą iki 10 proc. Toks kelias bus ilgesnis, tačiau jūs juo eisite. Ir jau po metų bent kažką turėsite.

O jei neatidėsite nei 1 proc., po metų būsite tame pačiame neturėjimo taške.

 PAVYZDYS

Jei uždirbate 1000 eur, taupymui tikrai galite atsidėti 1 proc. – t. y. 10 eur. Atsidarykite atskirą sąskaitą, ir gavę 1000 eur atlyginimą, iš karto 10 eur perveskite finansinės saugumo pagalvės kaupimui. Neatidėkite kitai dienai. Perveskite iš karto. Praėjus mėnesiui net nesuprasite, jog gyvenote už 990 eur, o ne už 1000 eur. Tuomet jau kitą mėnesį į taupymo sąskaitą perveskite 2 proc. – t. y. 20 eur. Jei taupymo procentą didinsite kiekvieną mėnesį iki tol, kol pasieksite 10 proc., po metų finansiniame rezerve turėsite 750 eur.

Beje, šiuo metu bankai taip pat siūlo **taupymo programėles**, kurios atsiskaitymus kortele suapvalina.

PAVYZDYS

Jei kortele už pirkinius sumokėjote 10,57 eur, tai 43 centai (kurių trūksta iki suapvalintų 11 eur) keliauja jūsų taupymui. Tokiu būdu irgi galite prisidėti prie finansinės saugumo pagalvės kaupimo.

Jei savo kasdieniams pirkiniams pradėsite taikyti kelias elementarias taisykles, jūsų santaupos pradės augti greičiau:

Apsipirkti tik kartą per savaitę ir tik pagal sąrašą.

Maistą į darbą neštis iš namų, o ne valgyti kavinėse.

Mažinti išlaidas dalykams, kurie kenkia sveikatai:

- cigaretėms,
- alkoholiui,
- nesveikam maistui / užkandžiams.

Jei mėgstate vakarus su draugais leisti kavinėse, apsvarstykite variantą kartais pasidaryti bendrą draugišką vakarienės gaminimą namuose. Filmą kino teatre taip pat gali būti pakeistas filmo peržiūra su draugų kompanija namie.

Pritrūkus produkto norimam patiekalui pažiūrėkite į situaciją kūrybiškai ir pagalvokite, ką galite pagaminti iš to, ką turite namie. Paprastai nuėjimas į parduotuvę grietinės ar duonos baigiasi visu maišeliu pirkinių už 10 ar net 20 eurų.

TAUPYMO VARIANTŲ GALIMA RASTI DAUG IR ĮVAIRIŲ.

Pasidomėkite – tikrai išsirinksite tokį, kurį galėsite išbandyti.

TAUPYMAS NEBŪTINAI YRA KANČIA.

Pažiūrėkite į jį kaip į žaidimą. Kaip į eksperimentą su savo įpročiais. Ar jūs galite valdyti savo mintis ir elgesį? Ar vis dėlto jus valdo išlaidavimo įpročiai?

KAIP SUKAUPTI FINANSINĘ SAUGUMO PAGALVĘ?

Antras finansinės saugumo pagalvės kaupimo būdas – pajamų padidėjimas.

Šis būdas nėra toks greitas ir jūs, tikėtina, negalėsite jo įgyvendinti jau šiandien. Tačiau jau šiandien galite pradėti galvoti apie tai, ką veikssite su padidėjusiomis pajamomis. Paprastai mes labai greitai randame, kur išleisti padidėjusį atlyginimą, procentus už papildomus pardavimus ar metinę premiją. Tačiau jau šiandien galite nuspręsti, kad kitas pajamų padidėjimas bus skirtas ne poreikiams tenkinti, o saugumo pagalvei kurti.

Pvz., jau dabar galite nusiteikti, kad jei jums pakels atlyginimą 50 eurų, tie pinigai bus nukreipti į atskirą taupymo sąskaitą.

Jei norite finansinę saugumo pagalvę sukaupti greitai, 100 proc. pajamų padidėjimo nukreipkite finansinei saugumo pagalvei kurti. Jei tenkina nuosaikesnis finansinės saugumo pagalvės kūrimas, į taupomąją sąskaitą nukreipkite 50 proc. pajamų padidėjimo. O kitus 50 proc. galite skirti savo poreikiams.

KAIP SUKAUPTI FINANSINĘ SAUGUMO PAGALVĘ?

Trečias būdas sukaupti finansinę saugumo pagalvę – susikurti papildomus pajamų šaltinius.

Papildomų šaltinių susikūrimas leis ne tik sukaupti finansinę saugumo pagalvę. Dėl papildomų pajamų šaltinių apskritai pradėsite gyventi finansiškai geriau. Jeigu jau dirbate visu etatu, tikėtina, nebenorėsite susirasti dar vieno darbo. Ypač, jei turite šeimą ir vaikų, kuriems taip pat norite skirti savo laiko. Tačiau galite susikurti papildomų pajamų šaltinius.

Galite pagalvoti, kokius hobius turite. Gal įmanoma juos monetizuoti (t. y. iš jų uždirbti)? Šiais laikais yra daug galimybių uždirbti internetu. Tad skirkite tam laiko ir pagalvokite, kaip galite savo hobius, žinias ar įgūdžius paversti savo papildomu pajamų šaltiniu. Nebūtinai atsakymas atsiras šiandien ar rytoj. Tačiau jei pradėsite ieškoti variantų, pradėsite domėtis galimybėmis – tikimybė, kad papildomą pajamų šaltinį susikursite, yra kur kas didesnė nei tuomet, kai tokios minties net neprisileisite.

EDUKACIJA YRA TAI, KAS PADEDA JUMS UŽDIRBTI DAUGIAU.

Jei mokysitės, jei sieksite augti kaip asmenybės – galėsite daugiau uždirbti savo dabartiniame darbe, susirasti geriau apmokamą darbą, susikurti papildomus pajamų šaltinius, o galbūt net kurti savo verslą.

Finansinė saugumo pagalbė yra tik pirmas žingsnis. Kai pradėsite ją kurti – pamatysite, kiek daug visko dar atsivers jums prieš akis. Tik neužsimerkite galimybėms.

KAIP VALDYTI SAVO FINANSINĘ SAUGUMO PAGALVĘ?

Svarbu suprasti vieną esminį dalyką – finansinėje saugumo pagalvėje esantys pinigai skirti ne tam, kad iš jų būtų galima uždirbti. Tai pinigai, kurie privalo būti likvidūs – juos turi būti galima paimti greitai ir, pageidautina, be nuostolio. Todėl jūs **NEGALITE** dėti finansinės saugumo pagalvės pinigų į nekilnojamąjį turą, investicinius fondus ar kitus investavimo įrankius.

KAIP VALDYTI SAVO FINANSINĘ SAUGUMO PAGALVĘ?

Tad dažniausiai finansinės saugumo pagalvės pinigai laikomi banko sąskaitoje. Pateiksiu kelias gaires, kaip galima finansinę saugumo pagalbę valdyti efektyviau. Tačiau prašau suprasti, kad tai nėra jums asmeniškai skirti patarimai. Savo finansinius sprendimus turite priimti pagal savo žinias, patirtį ir finansinę padėtį. Nėra universalių sprendimų, kurie tinka kiekvienam.

Pinigai jūsų, todėl ir sprendimus turite priimti savo galva. Toliau pateikiamos finansinės saugumo pagalvės valdymo gairės sudarytos remiantis skirtingais šaltiniais, skirtingomis verslių, investuojančių žmonių patirtimis. Tad tai nėra taisyklė, kuria privalote remtis. Už savo finansinę saugumo pagalbę esate atsakingi patys. Todėl prieš priimdami vienus ar kitus sprendimus, įsitikinkite, kad juos aiškiai suprantate ir kad priimami sprendimai jums tinka.

TAIGI, KAIP GALIMA SUSIDĖLIOTI FINANSINĖS SAUGUMO PAGALVĖS PINIGUS?

Dalis pinigų gali būti laikoma grynaisiais, o dalis – banke. Mes visi puikiai žinome, kad interneto bankininkystės kartais „nulūžta“. Kartais banko internetiniai kanalai gali neveikti ir kelias dienas. Gali neveikti viskas iš karto: interneto bankas, bankomatai ir kortelės.

Jei jūsų pinigai guli būtent tame viename banke, kurio internetiniai kanalai neveikia, o jums būtinai prireikė pinigų – turėsite sunkumų. Todėl galima dalį pinigų laikyti grynaisiais.

Lietuvoje gyventojai linkę naudotis tik vieno banko paslaugomis. Ir tik viename banke laiko visas savo santaupas. Tai nėra pats protingiausias sprendimas. Geriau pinigus laikyti keliuose bankuose.

Primenu, kad taupomosios sąskaitos ar indėliai nekainuoja.

Pinigus galite suskaidyti porcijomis ir padėti penkerių metų indėlius. Penkerių metų indėliai paprastai duoda didžiausias palūkanas. Jei į penkerių metų indėlį sudėsite visą finansinę saugumo pagalbę, tai reiškia, kad bet kokios sumos nuėmimas atims ir visas uždirbtas palūkanas. Tačiau suskaidžius pinigus dalimis į mažesnes sumas ir padėjus tas sumas į atskirus indėlius, jums tereikės nutraukti vieną indėlį. Vadinasi, prarasite procentus tik nedidelei sumai.

Išnaudoję vieno mažesnio indėlio pinigus, eisite prie antro. Ir, tikėtina, kad iki kitų indėlių jūs net neprieisite. Vadinasi, bent dalį palūkanų būsite išsaugoję.

PAVYZDYS

Jei turite **6000 eur** finansinę saugumo pagalbę, vadinasi, galite ją išskaidyti į tris indėlius:
1 indėlis – 1000 eur; 2 indėlis – 2000 eur; 3 indėlis – 3000 eur.

Indėlių draudimas galioja ne tik pinigams, kuriuos laikote bankuose. Kredito unijose indėliai taip pat yra apdrausti. Kredito unijos moka didesnes palūkanas nei bankai. Tad galima apsvarstyti ir galimybę dalį finansinės saugumo pagalvės pinigų laikyti kredito unijoje. Prieš sudarydami indėlio sutartį su kredito unija, įsitikinkite, kad indėliui, kurį planuojate atidaryti, tikrai galioja indėlių draudimas (Lietuvoje indėliai iki 100 000 eurų yra apdrausti valstybės).

Pastaba: pajus, kuris sumokamas kredito unijai už tapimą kredito unijos nariu, nėra apdraustas. Kredito unijos bankroto atveju pajus negražinamas.

Dar vienas svarstytinas variantas – pusę finansinės saugumo pagalvės laikyti fiziniu investiciniu auksu / sidabru. Pabrėžiu – fiziniu, tokiu, kurį galite pačiupinėti, laikyti rankose ir, esant poreikiui, persinešti ten, kur norite. Tai gali būti luiteliai arba monetos.

Juvelyriniai dirbiniai nėra laikomi tinkama priemone finansinei saugumo pagalvei laikyti. Nebent jie būtų didelės meninės vertės. Bet meninė vertė yra kintamas dalykas. Vieną dieną meninė vertė yra, o kitą dieną jos nelieka.

Nors finansinė saugumo pagalbė turi būti laikoma likvidžiai, vis dėlto galima ją susidėlioti taip, kad ji kuo mažiau nuvertėtų dėl infliacijos. Blogiausias sprendimas – laikyti visus finansinės saugumo pagalvės pinigus „**kojinėje**“ **arba einamojoje banko sąskaitoje**. Šie pinigai nuvertėja.

Paprastas ir visiems prieinamas sprendimas – ilgalaikis terminuotas indėlis banke. O jei norite pasidomėti plačiau apie pinigus, galite apsvarstyti ir kitus aptartus būdus.

Skirkite šiek tiek laiko ir raskite tokį būdą, kuris jums bus suprantamas ir priimtinas.

Su manimi galite susisiekti šiais kontaktais:

Facebook'e mane rasite pagal vardą, pavardę: Edita Palskė

El. pašto adresas:
edita.palske@gmail.com

APIE MANE:

Mano misija – padėti žmonėms suprasti, kaip galima pinigus valdyti efektyviau ir kaip svarbu, kad dalis pinigų būtų įdarbinti. Labai noriu, kad mes visi gyventume finansiškai geresnį gyvenimą. Tikiu, kad pinigai yra viena iš kojų, ant kurių stovi mūsų laimingas gyvenimas. Pinigai yra resursas, kuris leidžia susikurti patogias gyvenimo aplinkybes. Nebūtina tapti milijonieriais. Bet mes kiekvienas galime pinigus valdyti taip, kad gyventume pagal savo norus.

.....

Teikiu asmenines konsultacijas ir vedu seminarus darbuotojams asmeninių ir šeimos finansų valdymo temomis. Šalia šios edukacinės veiklos taip pat esu kaupiamųjų gyvybės draudimų tarpininkė ir galiu padėti susitvarkyti kaupiamųjų gyvybės draudimų įrankius.

BENDRAUKIME!

2020 Vilnius

